

презряла. Тя е съхранила и своето физическо и психическо здраве, и своя инстинкт за живот, и способността си за "нов живот". Така че нейното самоубийство е единствено акт на неприемането на живот без свободен избор, неприемане на един не-свободен живот, един живот без алтернатива, живот на външно и насилствено натрапвано "добро".

Този жест придава окончателната завършеност на Ирина като трагичен образ и моралното ѝ обаяние като човек, буди симпатията на читателя към нея, превръща я в основния носител на смисловото послание на творбата, която не е само картина на залеза на света на "Никотиана", но и тревожно-предупредително послание към изгряващия "прекрасен нов свят". Защото – именно чрез суицидния акт на Ирина – творбата, макар и дискретно, загатва не-свободата на "новия свят", неговата фанатична вяра в насилственото въвеждане на "доброто" в живота на хората.

При това, чрез още един детайл към края на романа, Димов е направил допълнително внушение за не-свободата на новия свят, изграден изцяло върху нетърпящата алтернатива "вяра в светлото бъдеще" – епизодът с документите в тайния сейф на Борис, разбит от брат му "в името на народа", който крие срамните тайни не само на "Никотиана", но и на жената на Борис, Ирина. Този оруеловски детайл за "всевиждащия поглед" на партията-държава, който не оставя свободно пространство за частния живот на личността, макар и с не-оруюловска дискретност, внася допълнителен щрих в образа на "новия" свят като свят на не-свободата на човешката личност и е обяснение на една от причините за самоубийството на Ирина. (Това, че в реалния исторически контекст на събитията в "Тютюн" Хитлеровият фашизъм и Сталиновият комунизъм са исторически противници, не изключва и сходствата им като тоталитарни режими – в този смисъл "немският свят" в "Тютюн" представя и ред от особеностите на всяка тоталитарна държава – политиката и държавата като инструменти за натиск над икономиката, полицейското всевластие над личния живот на хората, жертването на човешката личност в името на държавните интереси ("в името на народа") и пр. Разбираемо е защо Димов в романа